

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ

งานเกษตร ม. 4-6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง

รศ. ดร.อานัฐ ตันโช วท.บ., วท.ม., Ph.D.

สกุณา หนูแก้ว วท.บ.

ผู้ตรวจ

รศ. ดร.ลพ ภาณุตานนท์ วท.บ., วท.ม., Ph.D.

อรุณี ลิ้มศิริ กศ.บ., กศ.ม.

ศศิกัญจน์ ธิบรวมทรัพย์ วท.บ., กศ.ม.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

พีรัมภา สหะศักดิ์มนตรี ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สาราษฎร์

216-220 ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 02 222 9394 • 02 222 5371-2 FAX 02 225 6556 • 02 225 6557

email: info@wpp.co.th

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ

งานเกษตร ม.4-6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

รศ. ดร.อานัฐ ตันโช

สกุณา หนูแก้ว

ผู้ตรวจ

รศ. ดร.ลพ ภาณุตานนท์

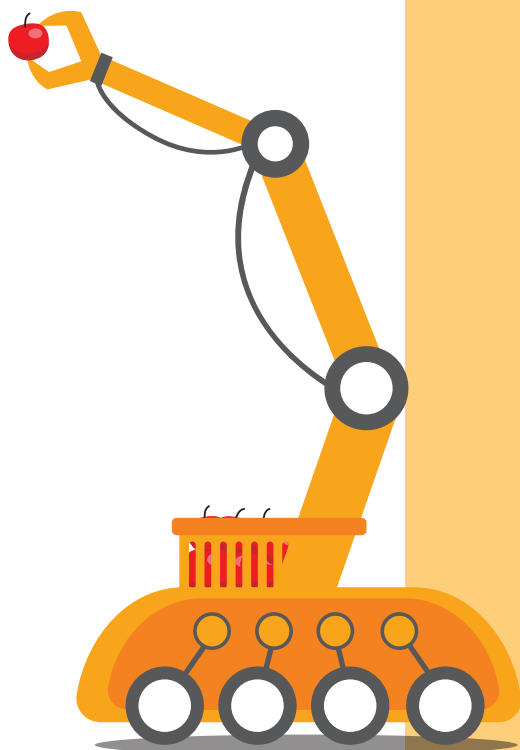
อรุณี ลิ้มศิริ

ศศิภาญจน์ ธิบรวมทรัพย์

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์

พีรเมภา สหะศักดิ์มนตรี

ISBN 978-974-18-7771-3

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเรียงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ งานเกษตร ม. 4-6 เล่มนี้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำคัญด้านการคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งนำไปสู่เป้าหมายการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทำประโยชน์ให้สังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

การจัดทำ**หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ งานเกษตร ม. 4-6** คณะผู้จัดทำได้ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งด้านวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการจัดการเรียนรู้บนฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction) แล้วจึงนำองค์ความรู้ที่ได้มาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย ตัวชี้วัดช่วงชั้น สาระการเรียนรู้ ลองคิด ลองตอบ (คำถามนำสู่การเรียนรู้) ที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาแต่ละเรื่อง สาระนำรู้ คำศัพท์สำคัญ แหล่งสืบค้นข้อมูล กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหา กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ และคำถามทบทวน นอกจากนี้ท้ายเล่มยังมีบรรณานุกรมและอภิธานศัพท์ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้การออกแบบกิจกรรมในหนังสือเรียนเล่มนี้ยึดแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงศักยภาพของนักเรียน มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เน้นการเรียนรู้แบบองค์รวมบนพื้นฐานของการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มุ่งพัฒนาการคิด และพัฒนาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง ร่างกาย อารมณ์ และสังคมของนักเรียน อันจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้นำไปสู่สมรรถนะที่สามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ งานเกษตร ม. 4-6** เล่มนี้จะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะพื้นฐานในการทำงาน ทักษะการคิด และทักษะการจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตและการอาชีพบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ งานเกษตร ม. 4-6 เล่มนี้ ได้ออกแบบ
หน่วยการเรียนรู้ให้แต่ละหน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่สำคัญของหน่วยการเรียนรู้

ตัวชี้วัดช่วงชั้น

(Key Stage Indicator)

เป็นเป้าหมายในการพัฒนา
นักเรียนให้ได้รับความรู้และ
ปฏิบัติได้ตามมาตรฐานการ
เรียนรู้และตัวชี้วัดช่วงชั้น

สาระการเรียนรู้

(Learning Strand)

นำเสนอขอบข่ายเนื้อหาที่
นักเรียนจะได้เรียนในหน่วย
การเรียนรู้

ลองคิด ลองตอบ

(Think & Reply)

เป็นคำถามเพื่อกระตุ้น
ความคิดและความสนใจของ
นักเรียน

เนื้อหา (Content)

นำเสนอเนื้อหาที่ตรงตาม
สาระการเรียนรู้แกนกลางโดย
สื่อสารด้วยรูปภาพ (Info-
graphic) เพื่อให้เกิดความคิด
รวบยอดและสมรรถนะ

คำศัพท์สำคัญ

(Keyword)

เป็นคำหลักในเนื้อหาพิมพ์
ตัวอักษรสีฟ้าต่างจากข้อความ
เพื่อให้ นักเรียนสนใจที่จะศึกษา
แบบเจาะลึก

สารบัญ (Tip)

นำเสนอเกร็ดความรู้เรื่อง
ต่าง ๆ เพื่อเสริมให้นักเรียน
มีความรู้เพิ่มพูนกว้างขวางขึ้น

กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ

(Competency Activities)

กำหนดไว้เมื่อจบเนื้อหา
แต่ละหัวข้อ เพื่อสนับสนุนให้
ประยุกต์ความรู้ ความคิด
และการปฏิบัติด้วยตนเอง

บทสรุป (Summary)

จัดทำเป็นผังมโนทัศน์
(Concept Map) เพื่อให้
นักเรียนใช้ทบทวนเนื้อหาที่
เรียนไปแล้ว

กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ

(Competency Improve Activities)

โดยบูรณาการทักษะที่รวม
หลักการและความคิดรวบยอดใน
เรื่องต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการ
ปฏิบัติกิจกรรม เช่น โครงการ

คำถามทบทวน

(Review Questions)

โดยตั้งคำถามแบบสะท้อนคิด
(R-C-A) จัดเรียงตามลำดับ
เนื้อหา เพื่อให้ นักเรียนได้สะท้อน
ความคิดจากเรื่องที่เรียน

บรรณานุกรม

(References)

โดยนำเสนอรายชื่อหนังสือ
เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ใช้
ค้นคว้า อ้างอิงประกอบการ
เรียบเรียงเนื้อหา

อภิธานศัพท์

(Glossary)

โดยนำคำศัพท์สำคัญใน
เนื้อหา มาจัดเรียงตามลำดับ
อักษรและอธิบายความหมาย
ที่เชื่อมโยงอย่างละเอียด

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การเกษตรกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย 1

◆ สารการเรียนรู้.....	2
การเกษตรกับการพัฒนาประเทศ	3
การเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	7
การเกษตรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ.....	12
การส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล	16
ผังโมทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1	21
◆ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ	22
◆ คำถามทบทวน.....	22

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การประกอบธุรกิจการเกษตร 23

◆ สารการเรียนรู้.....	24
แนวทางการประกอบธุรกิจการเกษตร.....	25
การจัดการธุรกิจการเกษตร	28
กลยุทธ์ในการประกอบธุรกิจการเกษตร.....	42
ผังโมทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.....	45
◆ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ	46
◆ คำถามทบทวน.....	46

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การจัดการการผลิตสินค้าเกษตร 47

◆ สารการเรียนรู้.....	48
การจัดการคุณภาพสินค้าเกษตร	49
นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตสินค้าเกษตร.....	55
การลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร.....	65
การจัดทำแผนปฏิบัติการการผลิตสินค้าเกษตร	67
ผังโมทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.....	69
◆ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ	70
◆ คำถามทบทวน.....	70

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การจัดการการเกษตรแบบประหยัด อนุรักษ์พลังงาน และสิ่งแวดล้อม..... 71

♦ สารการเรียนรู้.....	72
การจัดการการเกษตรแบบประหยัด.....	73
การจัดการการเกษตรเพื่ออนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม	75
การปลูกพืชเศรษฐกิจ	78
การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ	87
การจัดการผลผลิตทางการเกษตร	95
ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.....	97
♦ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ	98
♦ คำถามทบทวน.....	98

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การจัดการการตลาดสินค้าเกษตร..... 99

♦ สารการเรียนรู้.....	100
ความสำคัญของการตลาดสินค้าเกษตร	101
ประเภทของตลาดสินค้าเกษตร	102
หน้าที่ของการตลาดสินค้าเกษตร.....	103
การจัดการการตลาดสินค้าเกษตร.....	105
ระบบการตลาดสินค้าเกษตร.....	110
เขตการค้าเสรีกับสินค้าเกษตรของไทย.....	116
ผังมโนทัศน์สรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 5.....	118
♦ กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ	119
♦ คำถามทบทวน.....	119

บรรณานุกรม..... 120

อภิธานศัพท์ 121

หน่วยการเรียนรู้ที่

1

การเกษตรกับการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย

- 1 การเกษตรกับการพัฒนาประเทศ
- 2 การเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 3 การเกษตรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ
- 4 การส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล

ตัวชี้วัดช่วยชั้น

1. อธิบายวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต (ง 1.1 ม. 4-6/1)
2. สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการทำงานร่วมกัน (ง 1.1 ม. 4-6/2)
3. มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต (ง 1.1 ม. 4-6/5)
4. มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน (ง 1.1 ม. 4-6/6)

สาระการเรียนรู้

1

การเกษตรกับการพัฒนาประเทศ

การเกษตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการเกษตรเป็นอาชีพหลักและเป็นแหล่งแรงงานเพื่อพัฒนาภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ โดยนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้เพื่อจัดการทรัพยากรในการทำการเกษตร

2

การเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการส่งเสริมเกษตรกรในการบริหารจัดการเกี่ยวกับดินและน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้มีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต โดยประยุกต์ใช้วิธีการเกษตรทฤษฎีใหม่

3

การเกษตรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ

การเกษตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยการผลิตพืชเศรษฐกิจและสัตว์เศรษฐกิจเป็นสินค้าส่งออกที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศ

4

การส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล

การส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาลเป็นการเผยแพร่ความรู้ วิธีการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเกษตรในรูปของโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการงานส่งเสริมการเกษตร

ลองคิด ลองตอบ

การเกษตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร

การเกษตรกับการพัฒนาประเทศ

ประเทศไทยมีผลผลิตทางการเกษตรปริมาณมากและหลากหลาย ผลผลิตที่ได้นอกจากจะบริโภคภายในประเทศแล้วยังเป็นสินค้าส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศได้ด้วย ซึ่งช่วยให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคง

ความสำคัญของการเกษตรกับการพัฒนาประเทศ

1

การเกษตรเป็นแหล่งแรงงานเพื่อพัฒนาภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ

ปัจจุบันภาคการเกษตรได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการผลิต ทำให้ความต้องการแรงงานลดลง จึงมีการโยกย้ายแรงงานจากภาคการเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทั้งภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมควบคู่กันไป

การเกษตรเป็นแหล่งวัตถุดิบในภาคอุตสาหกรรม

ผลผลิตทางการเกษตรหลายชนิดใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศ เช่น สับปะรดป้อนโรงงานสับปะรดกระป๋อง อ้อยป้อนโรงงานน้ำตาล ซึ่งผลผลิตบางชนิดเมื่อผลิตเป็นสินค้าแล้วสามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ทำให้ประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น

2

3

การเกษตรเป็นปัจจัยส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวและการบริการ

ผลผลิตทางการเกษตรช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจภาคการบริการ เนื่องจากมีคุณภาพดีและเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ เช่น ผลผลิตจากการปลูกไม้ผล ไม้ดอก ไม้ประดับ มีส่วนช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทย ซึ่งทำให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-Tourism)”

การเกษตรเป็นปัจจัยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

เกษตรกรที่มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตและนำเงินไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งสินค้าที่เป็นปัจจัยในการทำการเกษตร เช่น ปุ๋ย เมล็ดพันธุ์พืช ซึ่งทำให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคอื่น ๆ ให้ดีขึ้น โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและภาคการบริการ

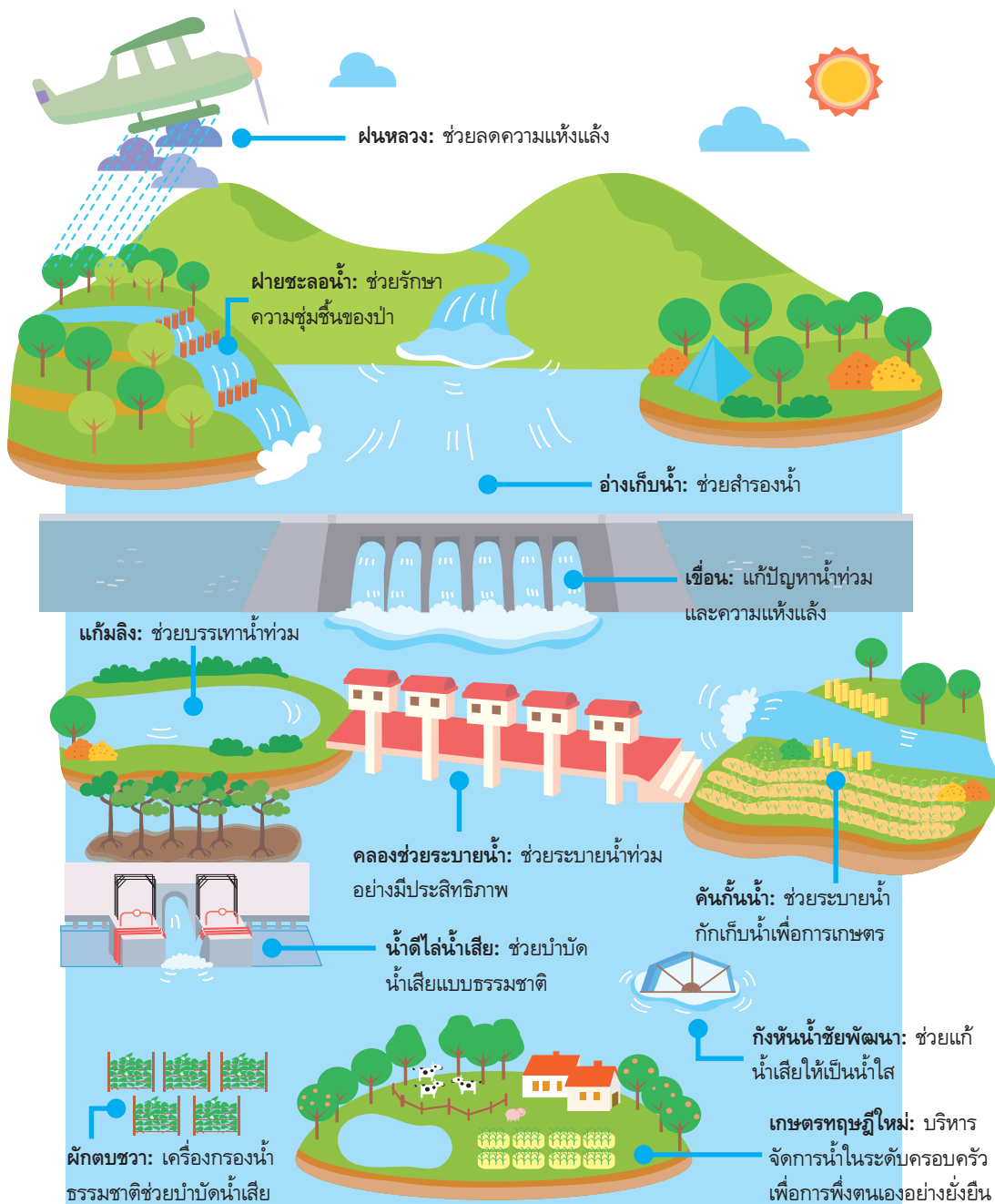

4

ศาสตร์พระราชเพื่อการเกษตร

ศาสตร์พระราช เป็นศาสตร์การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงศึกษา คิดค้น และวิจัยแล้วพระราชทานให้กับประชาชนชาวไทย เพื่อใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ศาสตร์พระราชด้านทรัพยากรน้ำ

ตัวอย่างโครงการ

โครงการแก้มลิง เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อแก้ปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร เมื่อปี 2538 โดยให้จัดหาสถานที่เก็บกักน้ำตามจุดต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อรองรับน้ำฝนไว้ชั่วคราว เมื่อถึงเวลาที่คลองพอจะระบายน้ำได้จึงค่อยระบายน้ำจากส่วนที่กักเก็บไว้ออกไป

โครงการแก้มลิงแบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

แก้มลิงขนาดใหญ่

เป็นสระน้ำหรือบึงขนาดใหญ่ เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ฝาย

แก้มลิงขนาดกลาง

เป็นพื้นที่ชะลอน้ำที่มีขนาดเล็กถึง ก่อสร้างในระดับลุ่มน้ำ ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ธรรมชาติ เช่น คลอง บึง หนอง

แก้มลิงขนาดเล็ก

เป็นพื้นที่สาธารณะ เช่น สนามเด็กเล่น ลานหรือสนามในบ้าน ซึ่งต่อเข้ากับระบบระบายน้ำหรือ คลอง

ศาสตร์พระราชาด้านทรัพยากรดิน

ดินทราย: ต้องเพิ่ม กันชนดิน โดยสร้าง อ่างเก็บน้ำ ฝาย หรือ ปลูกหญ้าแฝก 	ดินดาน ดินแข็ง และ ดินลูกรัง: ต้องสร้าง ของดีชั้นบนของเลว โดยสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝาย หรือปลูกหญ้าแฝก 	ดินลูกชะล้าง: ช่วยเหลือ ด้วยกำแพงที่มีชีวิตโดย ปลูกหญ้าแฝก 	ดินเปรี้ยวหรือดินพรุ: ทำให้ดินโกรธโดยการ แกล้งดิน
--	--	---	---

สาระน่ารู้

การแกล้งดินเป็นกระบวนการเร่งปฏิกิริยาทางเคมีของดินที่มีแร่กำมะถัน โดยการทำให้ดินแห้งและเปียกสลับกันจนกลายเป็นดินที่เปรี้ยวหรือเป็นกรดจัด แล้วใช้น้ำชะล้างดินควบคู่กับการใช้ปูนขาวควบคุมระดับน้ำใต้ดินให้อยู่ลึกไม่เกิน 1 เมตร เพื่อป้องกันแร่กำมะถันที่อยู่ในดินชั้นล่างสัมผัสกับอากาศในดินและปลดปล่อยกรดกำมะถันออกมา เมื่อกรดกำมะถันมีน้อยดินจึงเปรี้ยวน้อยลง

กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับศาสตร์พระราชามาจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ แล้วจัดทำรายงาน

การเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ ในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยดำเนินทางสายกลางเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเกษตร

การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการเกษตร คือ การทำการเกษตรที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผนการตัดสินใจ และการปฏิบัติตามหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางบริหารและจัดการเกี่ยวกับดินและน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้มีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวอย่างเพียงพอ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น ปราศจากมลพิษ พร้อมกับการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน

หลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่

1. เป็นวิธีการที่สามารถปฏิบัติกับเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินจำนวนน้อยหรือแปลงเล็ก ๆ ประมาณ 15 ไร่
2. มุ่งให้เกษตรกรมีความเพียงพอในการเลี้ยงตนเองได้ในระดับที่ประหยัดก่อน โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของความสามัคคีในท้องถิ่น
3. สามารถผลิตข้าวได้เพียงพอตลอดทั้งปี โดยยึดหลักว่าครอบครัวหนึ่งทำนา 5 ไร่ จะมีข้าวกินตลอดปี
4. ใช้หลักเกณฑ์ว่าจะต้องมีน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้งเฉลี่ยประมาณ 1,000 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ เพื่อใช้ในการทำนา ปลูกพืชไร่ พืชสวน และเลี้ยงปลา

ประโยชน์ของเกษตรทฤษฎีใหม่

1. ประชาชนพออยู่พอกินในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยาก และสามารถเลี้ยงตนเองได้
2. ช่วงฤดูแล้งที่มีน้ำน้อย สามารถนำน้ำที่เก็บไว้ในสระมาปลูกพืชผักต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการชลประทาน
3. ปีที่ฝนตกตามฤดูกาล มีน้ำตลอดปี เกษตรทฤษฎีใหม่จะช่วยสร้างรายได้เพิ่มขึ้น
4. ในกรณีที่เกิดอุทกภัยเกษตรกรจะสามารถฟื้นตัวและช่วยตัวเองได้ ซึ่งเป็นการประหยัดงบประมาณของราชการ

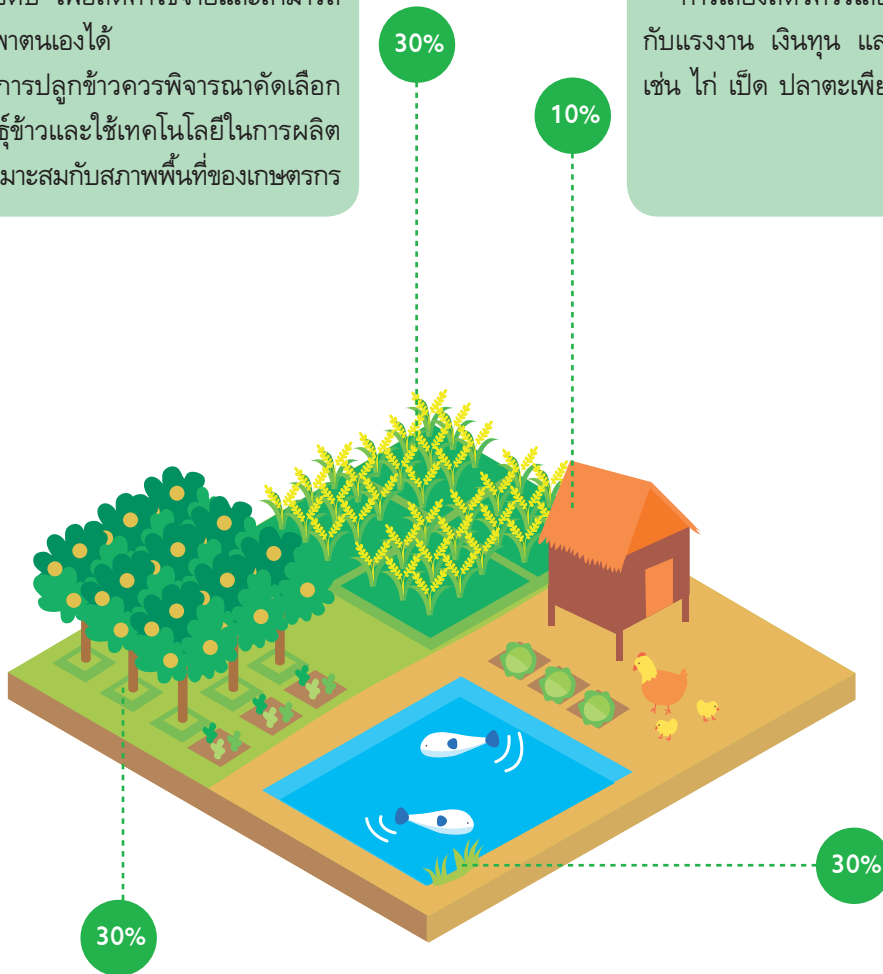
เกษตรทฤษฎีใหม่ มีการดำเนินงาน 3 ชั้น ดังนี้

★ **ชั้นที่ 1 เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นเริ่มต้น** เป็นขั้นการผลิตด้วยวิธีการง่าย ๆ โดยให้เกษตรกรพึ่งตนเอง ค่อยเป็นค่อยไปตามกำลัง ให้พอมีพอกินในครอบครัว ไม่อดอยาก โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10

พื้นที่ส่วนที่ 1 ให้ปลูกข้าว เพื่อเป็นอาหารสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อลดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งพาตนเองได้

การปลูกข้าวควรพิจารณาคัดเลือกพันธุ์ข้าวและใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกร

พื้นที่ส่วนที่ 4 เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ทางเดิน และโรงเรือนอื่น ๆ การเลี้ยงสัตว์ควรเลี้ยงให้เหมาะสมกับแรงงาน เงินทุน และพื้นที่ที่เหลือ เช่น ไก่ เป็ด ปลาตะเพียน ปลานิล

พื้นที่ส่วนที่ 2 ให้ปลูกไม้ผล พืชผัก พืชไร่ หรือพืชสมุนไพร เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือจากการบริโภคก็นำไปจำหน่าย

พืชที่ปลูกระยะแรกควรปลูกกล้วย เพื่อบังลมและเก็บความชื้นในดิน แล้วปลูกไม้ผลและพืชชนิดอื่น

พื้นที่ส่วนที่ 3 ให้ขุดสระกักเก็บน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน ใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง และเลี้ยงสัตว์น้ำหรือปลูกพืชที่เติบโตในน้ำ

การขุดสระควรอยู่ในตำแหน่งที่สะดวกต่อการนำน้ำไปใช้

★ **ขั้นที่ 2 เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า** เป็นการให้เกษตรกรรวมพลังในกลุ่มหรือสหกรณ์และร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการด้านต่าง ๆ ดังนี้

★ **ขั้นที่ 3 เกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นพัฒนา** เป็นการติดต่อประสานงานเพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงินทุนจากธนาคาร บริษัทเอกชน มาช่วยในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัวและชุมชน โดยเกษตรกรและธนาคารหรือบริษัทเอกชนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้

กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ร่วมกันเสนอแนะแนวทางในการทำการเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

การเกษตรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ

การเกษตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจและสัตว์เศรษฐกิจ ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก

พืชเศรษฐกิจ

พืชไร่ หมายถึง พืชที่ปลูกโดยใช้พื้นที่มาก เจริญเติบโตเร็ว และไม่ต้องการการดูแลรักษา มาก ส่วนใหญ่เป็นพืชล้มลุกมีอายุตั้งแต่ 2 เดือนถึง 1 ปี ซึ่งพืชไร่ที่เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ ได้แก่

1. ข้าว

ความสำคัญ

เป็นสินค้าส่งออกที่ทำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายล้านบาท

ระยะเวลาการปลูก

- ข้าวนาปรังปลูกเดือนมกราคม-เมษายน
- ข้าวนาปีปลูกเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม

แหล่งผลิต

เช่น อุบลราชธานี นครราชสีมา เชียงราย สุพรรณบุรี

ผลิตเพื่อเลี้ยงสัตว์และส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

ความสำคัญ

- ต้นฤดูฝน เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน
- ปลายฤดูฝน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม

ระยะเวลาการปลูก

เช่น เพชรบูรณ์ ลพบุรี นครสวรรค์

แหล่งผลิต

2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

3. มันสำปะหลัง

ความสำคัญ

ผลิตมันอัดเม็ดเพื่อส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

ระยะเวลาการปลูก

- เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน
- เดือนตุลาคม-พฤศจิกายน

แหล่งผลิต

เช่น นครราชสีมา ชลบุรี ระยอง ชัยภูมิ กาฬสินธุ์

ผลิตน้ำตาลเพื่อส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

ความสำคัญ

- ต้นฤดูฝน เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน
- ปลายฤดูฝน ตั้งแต่เดือนตุลาคม-ธันวาคม

ระยะเวลาการปลูก

เช่น กาฬสินธุ์ อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร สุพรรณบุรี ชลบุรี

แหล่งผลิต

4. อ้อย

พืชสวน หมายถึง พืชที่ปลูกโดยใช้พื้นที่น้อย ให้ผลตอบแทนสูง และต้องการการดูแลรักษา

มาก

ไม้ดอก ไม้ประดับ

ความสำคัญ

กล้วยไม้เป็นพืชเศรษฐกิจที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ ซึ่งปลูกง่าย มีความต้านทานโรค เจริญเติบโตเร็ว ก้านข้อแข็งแรง ยาวตรง ให้ดอกดก รูปทรงดอกสมบูรณ์ สีสด กลีบดอกหนา ดอกเรียงบนช่อเป็นระเบียบสวยงาม

แหล่งผลิต

เช่น นครปฐม สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร ราชบุรี นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี ปทุมธานี เชียงใหม่

ไม้ผล

ประเทศไทยเป็นผู้ผลิตทุเรียนรายใหญ่ของโลก เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสมกับการปลูก

แหล่งผลิต เช่น จันทบุรี ตราด ระยอง ยะลา นราธิวาส

ลำไยเป็นไม้ผลเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก ทั้งในรูปของลำไยสด ลำไยอบแห้ง ลำไยแช่แข็ง และลำไยกระป๋อง

แหล่งผลิต เช่น เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง

มังคุดเป็นไม้ผลเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก ซึ่งประเทศไทยไม่สามารถส่งออกได้ตามปริมาณที่ต้องการ เนื่องจากบางปีมีผลผลิตล้นตลาด แต่บางปีมีผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด

แหล่งผลิต เช่น จันทบุรี ชุมพร นครศรีธรรมราช ระนอง

ส้มโอเป็นไม้ผลเศรษฐกิจเพื่อการส่งออก เนื่องจากมีรสชาติดี มีคุณค่าทางโภชนาการสูง สามารถเก็บรักษาไว้ได้นาน และทนทานต่อการกระทบกระเทือนระหว่างการขนส่ง

แหล่งผลิต เช่น นครปฐม ชุมพร นครศรีธรรมราช เชียงใหม่

ป่าไม้เศรษฐกิจ หมายถึง ไม้ยืนต้นที่มีการปลูกเพื่อนำผลผลิตมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อการค้า หรือการส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

1

ยางพารา

เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ทำรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่าหลายล้านบาท และช่วยสร้างความมั่นคงด้านอาชีพให้กับเกษตรกรที่ทำสวนยางพารา เนื่องจากเป็นพืชที่ให้ผลผลิตสม่ำเสมอตลอดทั้งปี

แหล่งผลิต เช่น สงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ตรัง ระยอง จันทบุรี

กาแฟ

เป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยเฉพาะเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป ซึ่งพันธุ์กาแฟที่นิยมปลูก ได้แก่ อะราบิกาและโรบัสตา

แหล่งผลิต เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ชุมพร ระนอง

2

กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ร่วมกันวิเคราะห์พืชในชุมชนของตนเองว่าพืชชนิดใดมีแนวโน้มที่จะเป็นพืชเศรษฐกิจของชุมชน พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

สัตว์เศรษฐกิจ

สัตว์เศรษฐกิจ หมายถึง สัตว์ที่เลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย สามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้มากมาย ทำให้เกษตรกรและประเทศชาติมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

1

ไก่เนื้อ พันธุ์ไก่เนื้อที่เรียกว่า “ไก่งวง” นิยมเลี้ยงเป็นอุตสาหกรรม โดยดำเนินการตั้งแต่การลงทุนสร้างโรงเรือน การคัดเลือกพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ และการจัดจำหน่าย

แหล่งผลิต เช่น สระบุรี ปราจีนบุรี ระยอง ลพบุรี กาญจนบุรี

ไก่ไข่ เลี้ยงแบบขังกรงตับ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการจัดการด้านต่าง ๆ โดยพันธุ์ไก่ไข่ที่เลี้ยงได้รับการปรับปรุงพันธุ์ให้มีไข่ดกและกินอาหารน้อย เรียกว่า “ไก่ไข่ไฮบริด”

แหล่งผลิต เช่น นครนายก พระนครศรีอยุธยา นครปฐม ชลบุรี

2

3

เป็ดเนื้อ เลี้ยงไว้เพื่อบริโภคภายในประเทศและส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ การเลี้ยงเป็ดเนื้อมีหลายรูปแบบ เช่น เลี้ยงแบบปล่อย เลี้ยงในโรงเรือน

แหล่งผลิต เช่น ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก สระบุรี

เป็ดไข่ เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีข้อดี คือ เมื่อเบ็ดให้ไข่ไม่คุ้มค่าก็จำหน่ายเป็นเป็ดเนื้อได้ การเลี้ยงเพื่อการค้าจะเลี้ยงในฟาร์มขนาดใหญ่ พันธุ์ที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ กากีแคมเบลล์ อินเดียนรันเนอร์ เบ็ดพันธุ์ลูกผสมไฮบริด และพันธุ์พื้นเมือง

แหล่งผลิต เช่น พิจิตร นครปฐม ชัยนาท กำแพงเพชร

4

5

สุกร เลี้ยงเพื่อบริโภคทั้งภายในประเทศและส่งออกต่างประเทศ พันธุ์สุกรที่เลี้ยงเพื่อการค้า เรียกว่า “ลูกสุกร 3 สายเลือด” ซึ่งจะมีอัตราการเจริญเติบโตดีและเลี้ยงง่ายกว่าสุกรพันธุ์แท้

แหล่งผลิต เช่น ฉะเชิงเทรา ราชบุรี นครปฐม ปราจีนบุรี

กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจของประเทศไทย แล้วสรุปเป็นแผนที่ความคิด

การส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล

การส่งเสริมการเกษตร เป็นการเผยแพร่ความรู้ วิธีการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกรหรือประชาชนทั่วไป โดยให้คำแนะนำช่วยเหลือและติดตามผล รวมถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับเกษตรกร

นโยบายและการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่โดยตรงในการส่งเสริมการเกษตรของประเทศให้สอดคล้องสัมพันธ์กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน และนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุขอย่างยั่งยืน ดังนี้

- 1 ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานโครงการในพระราชดำริ โดยมีแผนปฏิบัติงานในแต่ละพื้นที่ของโครงการที่ชัดเจน ดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง และมีการวัดผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม
- 2 การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจให้เป็นไปตามเป้าหมายและทันตามกำหนดเวลา
- 3 เร่งรัดการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ โดยส่งเสริมฟื้นฟูให้สามารถกลับมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ในระยะเวลาอันสั้น
- 4 ศึกษาติดตามสถานการณ์ศัตรูพืชเพื่อวางระบบป้องกัน เพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างทันทั่วทั้งตั้งแต่เริ่มระบาด รวมทั้งพัฒนาให้เกษตรกรสามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง
- 5 ใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรเป็นหลักในการปฏิบัติงาน โดยจัดการตามระบบส่งเสริมการเกษตรร่วมกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ในการบูรณาการการทำงานในพื้นที่
- 6 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตร โดยจัดให้มีอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ครอบคลุมทุกแห่ง
- 7 พัฒนาศักยภาพของเกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตรให้ยั่งยืน
- 8 พัฒนาบุคลากรทุกระดับของกรมส่งเสริมการเกษตร ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ
- 9 การปฏิบัติงานโครงการและภารกิจทุกเรื่องต้องมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแผนปฏิบัติงาน มีการควบคุม กำกับ และติดตามงานอย่างเป็นระบบในทุกระดับ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล ซึ่งมีหน้าที่สรุปได้ดังนี้

กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ

ครูเชิญเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล แล้วบันทึกความรู้

ตัวอย่างโครงการส่งเสริมการเกษตร

ความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

1. โครงการ ส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน

โดยส่งเสริมการผลิตให้มีอาหารเพียงพอสำหรับประชาชน
ทั่วไป อาหารที่ผลิตมีความปลอดภัย ได้มาตรฐาน ไม่มีสารปนเปื้อน
มีคุณค่าทางโภชนาการ และเป็นพื้นฐานในการผลิตเพื่อการส่งออก

ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ได้กำหนดยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าเกษตร
และอาหาร โดยจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย
และได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการผลิต
สินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานแหล่ง
ผลิต GAP และเกษตรอินทรีย์

ปัจจุบันตลาดและผู้บริโภคมีความต้องการอาหารที่ปลอดภัย
และมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยอ้างอิงจากมาตรการด้านสุขอนามัย
พืช (SPS) และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อควบคุมสินค้า
เกษตรและอาหารให้ปลอดภัยจากการปนเปื้อนของสารเคมี
จุลินทรีย์ และศัตรูพืช ตลอดจนพัฒนาให้สามารถแข่งขันใน
ตลาดโลกได้

กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้มีการผลิต
สินค้าเกษตรด้านพืชตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติ
ทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)
และได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยถ่ายทอดเทคโนโลยี
การผลิตตามระบบการรับรองมาตรฐาน GAP และมาตรฐาน
เกษตรอินทรีย์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และการประเมินแปลง
ปลูกเบื้องต้น จากนั้นจึงแจ้งหน่วยตรวจรับรองมาดำเนินการ
ตรวจรับรองต่อไป เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตร
ที่ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้บริโภค มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

ความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างสมดุล โดยการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคการเกษตร พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร ชุมชนเกษตร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน โดยให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการทำการเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. โครงการ
เพิ่มประสิทธิภาพ
การให้บริการงาน
ส่งเสริมการเกษตร

ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ได้กำหนดยุทธศาสตร์การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ซึ่งมีการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบครัวเกษตรกร องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และชุมชนเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตรได้น้อมนำหลักแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดและจัดกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ อีกทั้งการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร พ.ศ. 2562 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- ▶ 1. เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- ▶ 2. เพื่อสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ▶ 3. เพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยผ่านการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่าง **ปราชญ์ชาวบ้าน** อาสาสมัครเกษตรกร เกษตรกร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงทั่วประเทศ
- ▶ 4. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการเกษตร

- ▶ 5. เพื่อเน้นการพึ่งพาตนเอง โดยเลือกกิจกรรมการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และแรงงานในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่ายและเพื่อการบริโภคในครัวเรือน
- ▶ 6. เลือกกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและภาวะราคาผลผลิตที่มีความผันผวน

- ▶ 7. ประสานงานกับอาสาสมัครเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรและชุมชนตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอความช่วยเหลือมายังอาสาสมัครเกษตร เพื่อให้เกษตรกรและชุมชนการเกษตรมีความยั่งยืนต่อไป

แหล่งสืบค้นข้อมูล

1. หนังสือ เอกสาร หรืองานวิจัยเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ พืชเศรษฐกิจ ลัตว์เศรษฐกิจ การส่งเสริมการเกษตรของรัฐบาล
2. ผู้ประกอบธุรกิจเกษตร นักวิชาการเกษตร นักส่งเสริมการเกษตร
3. ห้องสมุด มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนสาขาเกษตรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์การเกษตร ธุรกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
4. เว็บไซต์ที่นำเสนอความรู้เกี่ยวกับการเกษตรกับการพัฒนาประเทศ เช่น www.oae.go.th, www.doa.go.th

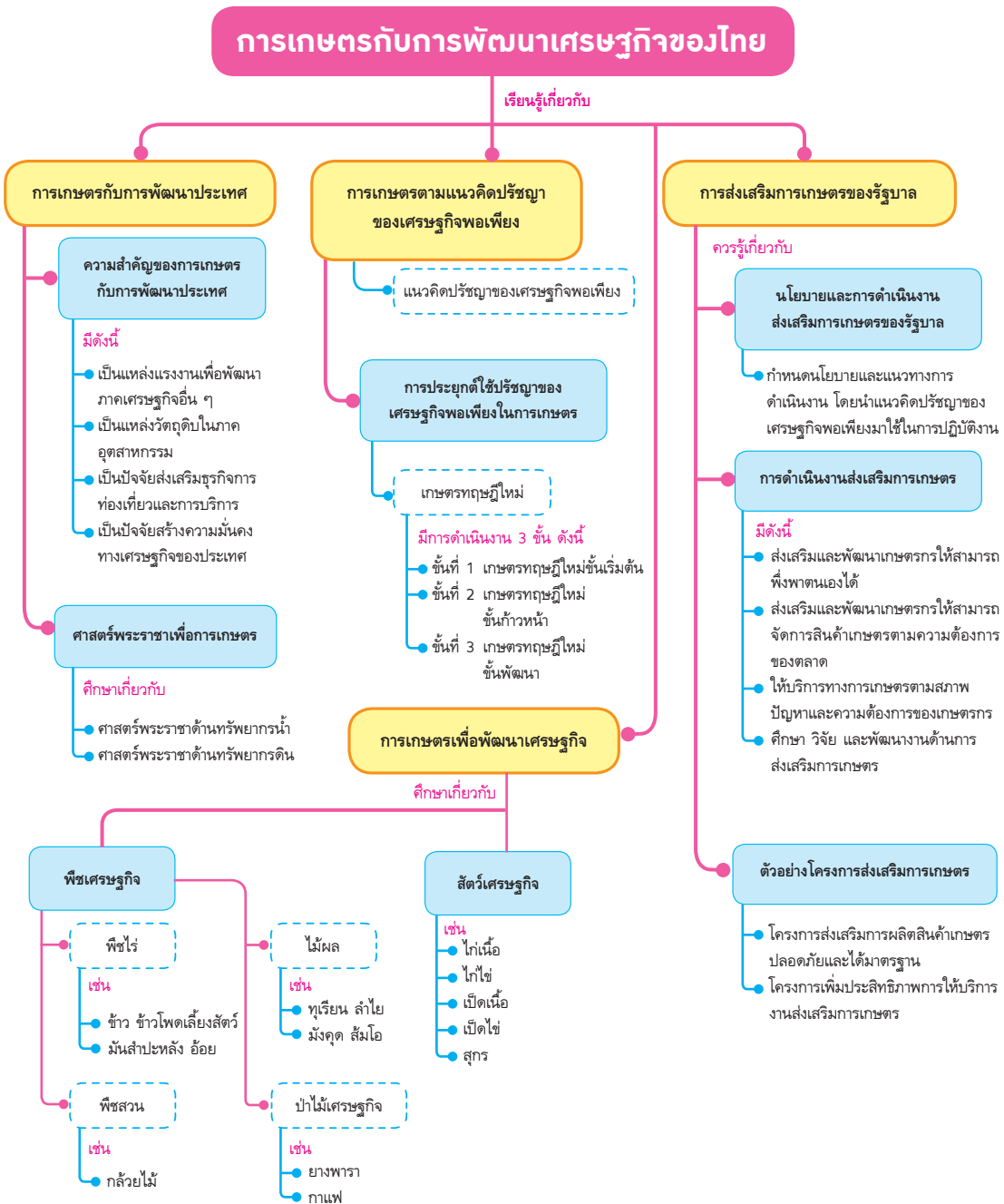

กิจกรรมเรียนรู้...สู่ปฏิบัติ

นักเรียนสำรวจโครงการเกษตรในชุมชนของตนเอง แล้วร่วมกันวิเคราะห์ผลประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากโครงการนั้น ๆ และนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

ฉบับโน้ตสรุปเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

Concept Map

กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะ

1. นักเรียนสำรวจชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเองว่ามีสินค้าเกษตรชนิดใดบ้างที่ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ วิเคราะห์ความสำคัญและการปลูกพืชชนิดนั้น ๆ แล้วจัดทำรายงาน
 2. นักเรียนเลือกทำโครงงานจากเรื่องที่กำหนดให้เพียง 1 เรื่อง หรืออาจเลือกทำโครงงานอื่นตามความสนใจ โดยเลือกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน และเขียนโครงงานตามรูปแบบที่อาจารย์ที่ปรึกษากำหนด แล้วนำเสนอเพื่อพิจารณาอนุมัติก่อนลงมือทำ
- เรื่องที่กำหนดให้**
- 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเกษตรของไทย
 - 2) การทำการเกษตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนหรือท้องถิ่น
3. นักเรียนนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองและสมาชิกในครอบครัว เพื่อประหยัดทรัพย์สิน พลังงาน และรักษาสິงแวดล้อม

คำถามทบทวน

1. การเกษตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างไร
2. ศาสตร์พระราชามีความสำคัญต่อการเกษตรอย่างไร
3. การนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเกษตรมีแนวทางอย่างไร
4. เกษตรทฤษฎีใหม่มีลักษณะเด่นและวิธีการจัดการอย่างไร
5. พืชเศรษฐกิจและสัตว์เศรษฐกิจมีลักษณะสำคัญอย่างไร
6. ประเทศไทยส่งออกมันสำปะหลังในรูปแบบใดมากที่สุด
7. พืชชนิดใดบ้างที่ควรมีการพัฒนาให้เป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ เพราะอะไร
8. ยางพารามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างไร
9. การส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญอย่างไร
10. นักเรียนคิดว่านโยบายเกี่ยวกับสินค้าเกษตรของประเทศไทยเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร